

IL PENTATEUCO

VOLGARIZZATO E COMMENTATO

DA

SAMUEL DAVIDE LUZZATTO

CON

INTRODUZIONE CRITICA ED ERMENEUTICA

OPERA POSTUMA

Vol. I. — GENESI

20 - TEZZAVE'

PADOVA

Premiata Tipografia edit. F. Sacchetto

1871

(כ) וְאַתָּה תְצַוֶּה אֶת

אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ
כִּתִּית לַפֶּאֶזֶר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: (כא) בְּאֵהָל
מוֹעֵד מִחוּץ לַפֶּרֶכֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת יַעֲרֹךְ
אֹתוֹ אֶהְרֹן וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר לִפְנֵי יְהוָה
חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ס

(20) E tu comanderai ai figli d'Israel, che ti rechino dell'olio d'oliva, chiaro, vergine [cioè estratto con una semplice ammaccatura delle olive], da illuminazione, per far ardere un lume quotidianamente. (21) Nel padiglione di congregazione, al di fuori della portiera, situata davanti al(l'arca del)la Legge, Aronne e i figli suoi l'acconceranno (in guisa che arda) da sera a mattina, innanzi al Signore. Statuto perpetuo per l'età avvenire, a carico dei figli d'Israel.

(כ) ויקחו אליך: קחו ויניאו אליך, כמו קחם כל אלי (ברא' ח"ט ט'). כתיב:
 מאר לאמן, וכן זך, ולא לזית. חמיד: כל ערב וערב, ולא היה דולק אלא מערב
 עד בקר, ככתוב במקרא שאחר זה. (כא) מאת: ע"ד כי חק לכהנים מאת פרעה,
 חה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זונאי הזנח (דברים י"ח ג').

כח

(א) וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךָ אֶת־אֶהֱרֹן אַחִיךָ
 וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַהֲנוֹ־לִי
 אֶהֱרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי
 אֶהֱרֹן: (ב) וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי־קֹדֶשׁ לְאֶהֱרֹן אַחִיךָ
 לְכָבוֹד וּלְתַפְאֳרָתָ: (ג) וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל־כָּל־
 חַכְמֵי־לֵב אֲשֶׁר מִלְּאֲתֵינוּ רוּחַ חָכְמָה וְעָשׂוּ
 אֶת־בְּגָדֵי אֶהֱרֹן לְקֹדֶשׁוֹ לְבַהֲנוֹ־לִי: (ד) וְאֵלֶּה
 הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאַפֹּדֶרֶת וּמַעֲיל
 וּכְתָנֹת תְּשֻׁבֵץ מְצַנֶּפֶת וְאַבְנֵיט וְעָשׂוּ בְּגָדֵי־
 קֹדֶשׁ לְאֶהֱרֹן אַחִיךָ וּלְבָנָיו לְבַהֲנוֹ־לִי: (ה) וְהֵם
 יִקְחוּ אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאַרְגָּמָן
 וְאֶת־תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ: פ (ו) וְעָשׂוּ
 אֶת־הָאַפֹּדֶרֶת זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי
 וְשֵׁשׁ מִשֹּׁר מְעֵשֶׂה חֹשֶׁב: (ז) שְׁתֵּי כְּתֹפֶת
 חֲבֵרֹת יִהְיֶה־לּוֹ אֶל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְחִבְרָ:

XXVIII

(1) Tu poi avvicina a te [dichiarerai prossimi a te in rango] tra i figli d'Israel, Aronne tuo fratello, e i figli suoi con lui, perchè siano sacerdoti a me; Aronne (dico), e Nadàv ed Avihù, ed Eleazzaro ed Ithamàr, figli d'Aronne. (2) E farai abiti sacri per Aronne tuo fratello, per onore e per maestà. (3) E tu parlerai a tutti gli uomini d'ingegno, ad ogni uomo che fu da me dotato di spirito ingegnoso; ed essi faranno gli abiti d'Aronne, coi quali sarà consacrato ad essere sacerdote a me. (4) E questi sono gli abiti che faranno: pettorale, dorsale, manto, tonaca trapunta, mitra, e cintura. Faranno cioè abiti santi per Aronne tuo fratello e pe' figli suoi, coi quali saranno sacerdoti a me. (5) I medesimi [gli artefici] riceveranno l'oro e la lana azzurra, e la porpora, e lo scarlatto, ed il bisso. (6) E faranno il dorsale, d'oro, di lana azzurra, di porpora, di scarlatto, e di bisso ritorto, a lavoro d'arazziere. (7) Avrà

(א) ואתה הקרב אליך: אין סבוכה שתקראם שיבואו אליך, אך הוא כמו ויקרב אותך ואת כל אחיך בני לוי אתך (במדבר י"ו י'), ענין הפרשה והנדלה לגדולה וכבוד. לברגו: אין הו"ו כתיב, אלא ע"ד ל' ארמית, לקטלה, לקטלותיה; ולהיות כאן אתר הפעל מלת לי שהיא מלה זעירה עשוה ככתיב מחובר, ואמרזו לכהנו לי בדרך שאומרים לקטלותיה. ואמנם שיהיה לכהנו פעל יונא (לעשות אותו כהן) איננו נראה, כי לא מנאנו פה"ו אלא פעל עומד; מלבד שאם היה יונא הי"לל לכהנס לי. והנה סבוכה ניכרת בנגדים, וזוה כמתן יכהן פאר, ולפיכך פירש מיד הנגדים אשר יעשו. (ג) אשר מלאותיו: כל אחד מהם, ולדעת ראב"ע הכתיב חוזר ללב, ואינו ככתיב, כי מנאנו וימלאו אתו רוח חלשים, מלא אותם חכמת לב, ויהושע בן נון מלא רוח חכמה, ומלינת מלא לנו רוח חכמה לא מנאנו. (ד) זהב תכלת וארגמן ואזר המינים כל א'

(ט) וְחִשָּׁב אֶפְרָתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ
 יִהְיֶה זֶהֱב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
 מִשְׁזָר; (י) וְלִקְחָתְּ אֶת־שֵׁתִי אֲבִנֵי־שָׁהֶם וּפְתַחַת
 עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; (יא) שֵׁשֶׁה מְשֻׁמָּתִים
 עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת־שְׁמוֹת הַשִּׁשָּׁה
 הַנּוֹתָרִים עַל־הָאֶבֶן הַשְּׁנִית כְּתוֹלְדָתָם; (יב)
 מַעֲשֵׂה חֲרָשׁ אֶבֶן פְּתוּחֵי חֹתֶם תִּפְתַּח אֶת־
 שֵׁתֵי הָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִסִּבַּת
 מִשְׁבְּצוֹת זֶהֱב תַּעֲשֶׂה אֹתָם; (יג) וְשִׁמְתָּ אֶת־
 שֵׁתֵי הָאֲבָנִים עַל כְּתֹפֶת הָאֹפֶד אֲבִנֵי זָכָרָן
 לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִשְׂאֹ אֶהְרֹן אֶת־שְׁמוֹתֶם לְפָנָי
 יְהוֹה עַל־שֵׁתֵי כְּתִפָּיו לְזָכָרָן; (יד) ס שני
 וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצַת זֶהֱב; (טו) וְשֵׁתֵי שְׂרָשְׁרַת
 זֶהֱב טָהוֹר מְגַבְּלֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה עֹבֵת
 וְנִתְתָּה אֶת־שְׂרָשְׁרַת הָעֹבֵת עַל־הַמִּשְׁבְּצַת;
 (טז) וְעָשִׂיתָ חֹשֶׁן מִשְׁפָּט מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב כְּמַעֲשֵׂה
 אֹפֶד תַּעֲשֶׂנוּ זֶהֱב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
 שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ; (יז) רְבֹוע יִהְיֶה

due spallini attaccati alle due sue estremità, mediante i quali resterà unito (al pettorale). (8) E la fascia con cui stringerlo, la quale gli starà sopra, sarà del medesimo lavoro, formante parte di esso (dorsale); d'oro (cioè), di lana azzurra, di porpora, di scarlatto, e di bisso ritorto. (9) E prenderai due pietre d'onice, e inciderai sopra di quelle i nomi dei figli d'Israel. (10) Sei dei nomi loro sopra una pietra, e i nomi dei sei rimanenti (inciderai) sull'altra pietra, secondo la loro nascita. (11) A lavoro d'incisore in pietra, a incisione di sigillo, inciderai nelle due pietre i nomi dei figli d'Israel; attorniate di castoni d'oro le farai. (12) Ed applicherai le due pietre sopra gli spallini del dorsale, pietre di ricordo pei figli d'Israel; Aronne cioè porterà i loro nomi innanzi al Signore, sulle due spalle sue, per ricordo. (13) E farai castoni d'oro. (14) E due catenelle d'oro puro, farai di fila attortigliate, a lavoro di fune; ed applicherai tali catenelle funiformi sui castoni. (15) E farai il pettorale di decisione [onde traevansi gli oracoli], a lavoro d'arazziere; simile al lavoro del dorsale lo farai, d'oro (cioè), di lana azzurra, di porpora, e di scarlatto, e di bisso ritorto lo farai. (16) Sarà un quadrangolo ripiegato [alla metà della

מהם היה משמש לכהן. מעשה חושב: שאורג חוטים של לבנים הרבה ומוליא מהם לזורים שונים; ומה שכתוב: ורקעו את פתי הזהב וקנץ פתילים לעשות בתוך החבלת ובתוך הארגמן וגו' גם הוא כך פירושו: פתילי הזהב היו משמשים בקלת מקומות בין שאר החוטים שהיו משמשים באריגה. (ד) האפוד לא היה אלא לאחוריו כמו שפירש ר"ש בפסוק ו'. אך היה בו חשב האפוד שהיה מקיף את כל הגוף, כמ"ש ויחגור אותו בחשב האפוד ויאפד לו בו (ויקרא ט' ז'), וא"כ הוא חומר וגם עליו את התשן. א"כ קודם כתיבת התשן היה האפוד חגור על הגוף, ואין חגור אלא מה שמקיף סכל לך. וכן יפה יובן מ"ש (פסוק כ"ח) להיות על חשב האפוד, שהתשן נתון ממש על חשב האפוד, כי החשב מקיף מכל לך. (יא) מעשה חרש אבן: כך היו ראויים להיות טעמי התבות הללו, ע' ר"שי. (טז) חשן משפם: על שם האורים והחומים הכתומים בו. (טז)

כָּפֹל זֶרֶת אָרְכוֹ וזֶרֶת רָחְבוֹ: (י) וּמִלֵּאֵת בּוֹ
מִלֵּאֵת אָבֵן אַרְבַּעַה טוּרִים אָבֵן טוּר אָדָם
פְּטָרָה וּבִרְקַת הַטּוּר הָאֶחָד: (י) וְהַטּוּר הַשֵּׁנִי
נֶפֶךְ סַפִּיר וַיְהִלֵּם: (י) וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לְשֵׁם
שָׁבוּ וַאֲחֻלְמָה: (כ) וְהַטּוּר הָרְבִיעִי תְּרִשִׁישׁ
וְשֵׁהֶם וַיִּשְׁפֹּה מִשְׁבָּצִים זָהָב יְהִיוּ בְּמִלּוֹאֲתָם:
(כא) וְהָאֲבָנִים תְּהִיֶּינָן עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל־שְׁמֹתָם פְּתוּחֵי חוֹתֶם אִישׁ
עַל־שֵׁמוֹ תְּהִיֶּינָן לְשֵׁנֵי עֶשֶׂר שֶׁבֶט: (כב) וַעֲשִׂיתָ
עַל־הַחֹשֶׁן שְׁרֵשֶׁת גְּבֻלַת מַעֲשֵׂה עֶבֶת זָהָב
טָהוֹר: (כג) וַעֲשִׂיתָ עַל־הַחֹשֶׁן שְׁתֵּי טַבָּעוֹת זָהָב
וְנָתַתָּ אֶת־שְׁתֵּי הַטַּבָּעוֹת עַל־שְׁנֵי קְצוֹת
הַחֹשֶׁן: (כד) וְנָתַתָּה אֶת־שְׁתֵּי עֶבֶתֹת הַזָּהָב
עַל־שְׁתֵּי הַטַּבָּעוֹת אֶל־קְצוֹת הַחֹשֶׁן: (כה) וְאֵת
שְׁתֵּי קְצוֹת שְׁתֵּי הָעֶבֶתֹת תִּתֵּן עַל־שְׁתֵּי
הַמִּשְׁבָּצוֹת וְנָתַתָּה עַל־כַּתְּפוֹת הָאֶפֶד אֶל־
מוֹל פְּנָיו: (כו) וַעֲשִׂיתָ שְׁתֵּי טַבָּעוֹת זָהָב וְשִׁמְתָה
אֹתָם עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן עַל־שְׁפָתָיו אֲשֶׁר

lunghezza, per poter contenere gli Urim]; avrà una spanna di lunghezza, ed una spanna di larghezza. (17) E v'incastrerai, come incastransi le pietre (preziose), quattro file di pietre. Una fila: rubino, topazio, e smeraldo: (queste formeranno) il primo ordine. (18) E l'ordine secondo: carbonchio, zaffiro, e diamante [?]. (19) E l'ordine terzo: giacinto, agata, ed amati-
sta. (20) E l'ordine quarto: crisolito, onice, e diaspro. Inca-
stonate in oro saranno nelle loro incastrature. (21) Queste pie-
tre porteranno i nomi dei figliuoli d'Israel, essendo dodici, giusta i nomi di quelli; (incise) a incisione di sigillo, rappre-
senteranno le dodici tribù, ciascheduna col suo nome. (22) E farai pel pettorale catenelle di fila attortigliate, a lavoro di fune, d'oro puro. (23) E farai pel pettorale due anella d'oro, ed applicherai le due anella sulle due estremità del pettorale. (24) Ed applicherai le due funi d'oro sulle due anella, all'e-
stremità del pettorale. (25) E le due estremità delle due funi porrai sui due castoni, i quali applicherai sugli spallini del dorsale, dalla parte anteriore [cioè esterna]. (26) E farai (al-
tre) due anella d'oro, e le porrai sulle due estremità del pet-

כפול: כדי לתת בו האורים. (כא) תדוין על שמות בני ישראל: הכוונה היא עליהם שמות בני, כמו למעלה (י"א) תפתח את שתי האבנים על שמות בני, וכיוצא בזה (יחזקאל ח"ח ל"א) ושערי העיר על שמות שבטי ישראל וכו' שער ראובן אחד שער יהודה אחד וגו', הכוונה האערים יהיו כקראים על שמות שבטי ישראל, יהיו כקראים עליהם שמות השבטים, וכאן האבנים תהיין על שמות בני ישראל, הכוונה שיהיו שמות בני יעקב כקראים ותרומים עליהן. שתיים עשרה על שמותם: איכנו כפל לשון, אבל הכוונה כי לכך היו י"ב כנגד שמות השבטים. פתודי חותם וגו': האבנים תהיינה מפותחות פתוחי חותם באופן שיהיה עליהן כל שם בשמו, והנה האבנים תהיינה לשני עשר שנת, תהיין אות וזכרון לכל השבטים.

אֶל-עֶבֶר הָאֶפֶד בֵּיתָהּ: (כ) וְעִשִּׂיתָ שְׁתֵּי
 טְבָעוֹת זָהָב וְנָתַתָּה אֹתָם עַל-שְׁתֵּי כְתָפוֹת
 הָאֶפֶד מִלְמָטָה מִמּוֹל פְּנָיו לְעֵמֶת מַחְבְּרָתוֹ
 מִמַּעַל לְחֹשֶׁב הָאֶפֶד: (כא) וַיִּרְכְּסוּ אֶת-הַחֹשֶׁן
 מִטְּבָעֶתְךָ אֶל-טְבָעַת הָאֶפֶד בְּפִתִּיל תְּכֵלֶת
 לְהִיּוֹת עַל-חֹשֶׁב הָאֶפֶד וְלֹא-יִנָּח הַחֹשֶׁן מֵעַל
 הָאֶפֶד: (כב) וְנָשָׂא אֹהֶרֶן אֶת-שָׁמוֹת בְּנֵי-
 יִשְׂרָאֵל בְּחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט עַל-לְבָבוֹ בְּבָאוֹ אֶל-
 הַקֹּדֶשׁ לְזִכְרוֹן לִפְנֵי-יְהוָה תָּמִיד: (כג) וְנָתַתְּ אֶל-
 חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת-הָאוּרִים וְאֶת-הַתְּמִיּוֹם וְהָיוּ

(*) מִטְּבָעֶתוֹ ק'

ESODO XXVIII

torale, sull'orlo che ha verso il dorsale internamente. (27) E farai (altre) due anella d'oro, e le applicherai sugli spallini del dorsale, inferiormente, dalla parte anteriore [esterna], presso alla sua giuntura, al di sopra della fascia del dorsale. (28) E si allaccerà il pettorale dalle sue anella alle anella del dorsale, con un cordoncino di lana azzurra, perchè stia sulla fascia del dorsale, ed il pettorale non si stacchi dal dorsale. (29) Aronne così porterà i nomi dei figliuoli d'Israel nel pettorale della decisione, sul suo petto, quando entrerà nel Santuario, per ricordo innanzi al Signore, di continuo. (30) E

עַל-לֵב אֶהְרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְנִשָּׂא אֶהְרֹן
 אֶת-מִשְׁפַּט בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עַל-לִבּוֹ לִפְנֵי יְהוָה
 תָּמִיד: ס שליש (לא) וְעָשִׂיתָ אֶת-מְעִיל
 הָאֵפוֹד כְּלִיל תְּכֵלֶת: (לב) וְהָיָה פִּי-רֵאשִׁוֹ
 בְּתוֹכוֹ שֹׁפָה יִהְיֶה לְפִיו סָבִיב מִעֲשֵׂה אֹרֶג
 כְּפִי תַחְרָא יִהְיֶה-לוֹ לֹא יִקְרָע: (לג) וְעָשִׂיתָ עַל-
 שׁוּלְיוֹ רִמְנוֹי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
 עַל-שׁוּלְיוֹ סָבִיב וּפְעֻמְנֵי זָהָב בְּתוֹכָם סָבִיב:
(לד) פְּעֻמָּן זָהָב וְרִמּוֹן פְּעֻמָּן זָהָב וְרִמּוֹן עַל-

ESODO XXVIII

porrai dentro al pettorale della decisione gli Urim e i Tum-
 mim, e staranno sul petto d'Aronne quando entrerà innanzi al
 Signore; ed Aronne porterà sul petto sempre, (presentandosi)
 innanzi al Signore, la decisione [l'oracolo] dei figli d'Israel.
 (31) E farai il manto portante il dorsale, tutto di lana azzurra.
 (32) Ed avrà l'apertura superiore (ripiegata) al di dentro, la
 sua apertura (cioè) avrà un orlo intorno, a lavoro di tessitore;
 avrà un'apertura simile a quella d'una lorica, affinché non si
 laceri. (33) E farai ai suoi lembi melagrane di lana azzurra,
 e porpora, e scarlatto, a' suoi lembi (dico) tutt'intorno; e tra
 quelle sonagli d'oro tutt'intorno. (34) Un sonaglio d'oro ed

(בר) ולא יחזו: עיני רד"ק בשארשים. (ל) עיני למטה וקראו מ: (לא) שזאפד
 נתן עליו (רש"י) וזאפד כולל גם הזאן, כמו זאפד ירד בידו (שמואל א' כ"ג ו')

שוּלוֹ הַמַּעִיל סָבִיב: (לז) וְהָיָה עַל-אֹהֶרֶן
 לְשָׂרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבָאוֹ אֶל-הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי
 יְהוָה וּבְצִאתוֹ וְלֹא יָמוּת: ס (לח) וְעָשִׂיתָ
 צִיץ זָהָב טָהוֹר וּפְתִיחַתָּ עָלָיו פְּתוּחֵי חֹתֶם
 קֹדֶשׁ לַיהוָה: (לח) וְשָׂמַתָּ אֹתוֹ עַל-פְּתִיל תְּכֵלֶת
 וְהָיָה עַל-הַמְצַנֵּפֶת אֶל-מֹול פְּנֵי-הַמְצַנֵּפֶת
 יְהִיָּה: (לח) וְהָיָה עַל-מִצַּח אֹהֶרֶן וְנָשָׂא אֹהֶרֶן
 אֶת-עֹן הַקֹּדֶשִׁים אֲשֶׁר יִקְדִישׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְכָל-מִתְנַת קֹדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל-מִצְחוֹ תָּמִיד
 לְרִצּוֹן לַהֵם לִפְנֵי יְהוָה: (לח) וְשִׁבְצָתָ הַכֶּתֶנֶת
 יָשָׁשׁ וְעָשִׂיתָ מְצַנֵּפֶת שֵׁשׁ וְאַבְנֵט תַּעֲשֶׂהָ
 מְעֵשֶׂה רָקִם: (מ) וְלִבְנֵי אֹהֶרֶן תַּעֲשֶׂה כֶּתֶנֶת
 וְעָשִׂיתָ לָהֶם אַבְנֵטִים וּמִגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם
 לְכָבוֹד וְלִתְפָּאֶרֶת: (מ) וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם אֶת-
 אֹהֶרֶן אַחִיד וְאֶת-בְּנָיו אֹתוֹ וּמִשְׁחַתְּ אֹתָם
 וּמִלֵּאתָ אֶת-יָדָם וְקֹדֶשֶׁתָּ אֹתָם וּכְהֵנוּ-לִי:

שהכוונה בו חפוד וחושן עם אורים ותומים. (לז) בראש"י כ"י שניד, והיה נותן את המצנף על
 ראשו כמין כתב, והפתיל האמצעי מחזיקו וכו'. (לח) לרצון להם: שאם יקרינו ויקדשו

una melagrana, un sonaglio d'oro ed una melagrana, (farai) ai lembi del manto tutt'attorno. (35) Aronne l'indosserà per officiare, e così egli si farà sentire al suo entrare nel Santuario, ed al suo uscire, ed egli non morrà [cioè altrimenti morrà]. (36) E farai un diadema d'oro puro, e v'inciderai sopra, a incisione di sigillo: Santo al Signore. (37) E gli applicherai un cordoncino di lana azzurra, e starà sulla mitra: esso starà dalla parte anteriore della mitra. (38) Starà sulla fronte d'Aronne, e così Aronne porterà [assumerà sopra di sé, e n'impetrerà da Dio il perdono] le trasgressioni relative alle cose sante, ch' i figli d'Israel consecreranno, (relative cioè) a tutte le offerte da essi consacrate. Esso gli starà sulla fronte di continuo [ogni qual volta officierà], per ottenere per essi gradimento innanzi al Signore. (39) Farai la tonaca di bisso, trapunta; e farai una mitra di bisso; ed una cintura farai, a lavoro di ricamatore. (40) Farai poi delle tonache pei figli di Aronne, e farai loro delle cinture; come pure farai loro dei turbanti, per onore e per maestà. (41) Li farai indossare [i sin qui accennati indumenti] ad Aronne tuo fratello, ed ai figli

אחיה דבר בלא טהרת הכוונה, אע"פ כי יהיו קרננותיהם לרנן, ע"י הנין שהיה כתוב עליו קדש לה', כל' בזכות הכ"ב שהיה קדוש והנה הוא כמו מליץ בין העם לאלהיו. בר"ש כ"י שימשנו בו. (למ' פועשה רוקם: כ"ל כי מתחלה לא היתה מלאכת הרקמה במטע, אלא שהיו מניירים הטרה בנגד בפני ענמו, וא"כ היו מדנקים אותה על הבגד האחר. ומה אנכי פך ורקמה (ד"ה א' כ"ט ב') אנכיס שמדנקין אותן על הקיר לטי: עיין פירושי לגיטיה כ"ד י"א. והנה שרש רקם קרוב לשרש קרם, שענינו שטיחת הסוד המתדבק על הגוף, וקרוב לזה ג"כ שרש רקע שענינו שטיחה, וכלי ארומית ענינו תיקון הבגד ע"י טלאי שזוטחים ומחברים עליו: ואח"כ התחכמו לעשות הרקמה ע"י מטע בלא תוספת בגד על בגד, וכשאר למלאכה זו גם רקמה, כימי קדם: ואח"כ התחכמו לעשות הנורות באריגה ענמה, וקראו למעשה זה מעשה חושב לרוב החכמה והעיין הכנרבת לה. (מא) עיין למטה כ"ט ט'.

(מב) וַעֲשֵׂה לָהֶם מְכַנְסֵי-זָרָד לְכִסּוֹת בְּשָׂרָה
 עֲרוֹה מִמַּתְנִים וְעַד-יָרְכִים יִהְיוּ; (מג) וְהָיוּ עַל-
 אֶהְרָן וְעַל-בָּנָיו בְּבֹאֵם אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד אוֹ
 בְּגִשְׁתֶּם אֶל-הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת בְּקֹדֶשׁ וְלֹא-יִשָּׂאוּ
 עֵינָם וּמָתוּ חֲקַת עוֹלָם לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו: ס

כט

רביעי (א) וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָהֶם
 לְקֹדֶשׁ אַתֶּם לְכַהֵן לִי לְקַח פֶּר אֶחָד בֶּן
 בָּקָר וְאֵילִם שְׁנַיִם תְּמִימִם: (ב) וְלַחֵם מִצּוֹת
 וַחֲלֵת מִצַּת בָּלוּלַת בִּשְׁמֵן וּרְקִיקֵי מִצּוֹת
 מִשְׁחִים בִּשְׁמֵן סָלַת חֲטִיִּם תַּעֲשֶׂה אַתֶּם:
 (ג) וְנָתַתְּ אוֹתָם עַל-סֵל אֶחָד וְהִקְרַבְתָּ אַתֶּם
 בַּסֵּל וְאֶת-הַפֶּר וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִם: (ד) וְאֶת-
 אֶהְרָן וְאֶת-בָּנָיו תְּקַרֵּב אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
 וּרְחַצְתָּ אֹתָם בַּמַּיִם: (ה) וְלִקַּחְתָּ אֶת-הַבָּגְדִים
 וְהַלְבַּשְׁתָּ אֶת-אֶהְרָן אֶת-הַכֹּהֲנֵת וְאֵת מְעִיל

suoi con lui; e gli ungerai, e gl'installerai, e li dichiarerai santi, e saranno sacerdoti a me. (42) Fa loro altresì calzoni di lino, per coprire le parti vergognose; i quali saranno dai lombi sin giù delle cosce. (43) (Questi indumenti) staranno sopra Aronne e sopra i figli suoi, quand'entreranno nel padiglione di congregazione, o quando si appresseranno all'altare per fare le sacre funzioni; altrimenti incorrerebbero in trasgressione, e morrebbero. Statuto perpetuo per lui, e per la sua discendenza dopo di lui.

XXIX

(1) E questo è ciò che farai loro, per consacrarli, sicchè siano sacerdoti a me. Prendi un giovine toro, e due montoni immacolati. (2) E dei pani azzimi, e delle focacce azzime intrise coll'olio, e focacce azzime di pasta molle, unte d'olio; le quali (tutte) farai di fior di farina di frumento. (3) E le porrai in un paniere, e le presenterai [le recherai nell'atrio del tabernacolo] nel paniere. Come pure (condurrà ivi) il toro e i due montoni. (4) E farai che si presentino all'ingresso del padiglione di congregazione [cioè nell'atrio suddetto] Aronne e i figli suoi, e si bagnino nell'acqua. (5) E prenderai gl'indumenti, e farai indossare ad Aronne la tonaca, ed il manto del dorsale, ed il dorsale ed il pettorale, e glieli assetterai

(ב) ורקיץ מצות: מרגם אבקלום אספתינן, וגליו סוכתי נחנתי. (ג) והקרבת אותם: אל חזר המשכן (ר"ש). (ד) אל פתח אהל מועד: הוא חזר המשכן,

הָאֵפֶד וְאֶת־הָאֵפֶד וְאֶת־הַחֹשֶׁן וְאֶפְרֹתָ לֹו
בְּחֹשֶׁב הָאֵפֶד: (א) וְשִׁמְתָּ הַמִּצְנֶפֶת עַל־רֹאשׁוֹ
וְנָתַתָּ אֶת־נֹזֶר הַקֹּדֶשׁ עַל־הַמִּצְנֶפֶת: (ב) וְלָקַחְתָּ
אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וַיִּצְקֵתָ עַל־רֹאשׁוֹ וּמִשְׁחֹתָ
אֹתוֹ: (ג) וְאֶת־בְּגָדוֹ תִקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כְּתָנְתָּ:
(ד) וְחִנְרַתְּ אֹתָם אֲבִיט אֶהְרֵן וּבְגָדוֹ וְחִבְשֹׁתָ
לָהֶם מִגִּבְעֹת וְהִיתָה לָהֶם כְּהֵנָה לְחֻקְתָּ
עוֹלָם וּמִלֵּאת יַד־אֶהְרֵן וַיִּדְבַּגּוּ: (ה) וְהִקְרַבְתָּ
אֶת־הַפָּר לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וּסְמַךְ אֶהְרֵן וּבְגָדוֹ
אֶת־יְרֵיָהֶם עַל־רֹאשׁ הַפָּר: (ו) וְשַׁחֲטָתָ אֶת־
הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ז) וְלָקַחְתָּ
מִדָּם הַפָּר וְנָתַתָּה עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ
בְּאֶצְבָּעְךָ וְאֶת־כָּל־הַדָּם תִּשְׁפֹךְ אֶל־יְסוּד
הַמִּזְבֵּחַ: (ח) וְלָקַחְתָּ אֶת־כָּל־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה
אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת הַיִּתְרֹת עַל־הַכֹּכַד וְאֵת שְׁתֵּי
הַכְּלִיֹּת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן וְהִקְטַרְתָּ
הַמִּזְבֵּחַ: (ט) וְאֶת־בֶּשֶׂר הַפָּר וְאֶת־עֲרוֹ וְאֶת־
פָּרְשׁוֹ תִשְׂרַף בְּאֵשׁ מְחוּץ לַמִּחֲנֶה חֲטָאת

colla fascia del dorsale. (6) E gli porrai la mitra sul capo, ed applicherai sulla mitra il sacro diadema. (7) E piglierai l'olio di unzione, e ne colerai sul suo capo, e (così) lo costituirai Unto [cioè investito della sua dignità]. (8) Indi farai che si avvicinino i suoi figli, e farai loro indossare le tonache, (9) E cingerai loro la cintura, ad Aronne (cioè) ed ai figli suoi, ed avvolgerai loro [a questi ultimi] i turbanti; ed acquireranno il sacerdozio qual diritto perpetuo. Indi installerai Aronne e i figli suoi. (10) Farai cioè avvicinare il toro innanzi al padiglione di congregazione, ed Aronne e i figli suoi imporranno le loro mani sul capo del toro. (11) E scannerai il toro davanti al Signore, (cioè) all'ingresso del padiglione di congregazione. (12) E piglierai del sangue del toro, e ne metterai col dito sulle prominente dell'altare, e tutto il (restante del) sangue verserai al (sito detto il) fondamento dell'altare. (13) E prenderai tutt' il sevo che cuopre le interiora, e la rete [omento] ch'è sul fegato, e i due reni, ed il sevo ch'è sopra di essi; e arderai (ciò tutto) sull'altare. (14) E la carne del toro, e la sua pelle, e le sue feccie, abbrucerai fuori dell'accampamento: egli è questo un sacrificio di aspersione [cioè

ע' ר"י פסוק ג' וי"א. (ז) ומשחת אותו: הכוונה ע"י הליקה הזאת תעשה אותו משיח, כל' מזהה שעה הרי הוא וכל זרעו כהנים, המשיחה היתה סימן לגדולה ושררה קדושה העוברת מאב לבן, ולכך לא נמשחו בני אהרן, ולא בני המלכים (אם לא נשעת מחלוקת, כמו שנמשח שלמה מפני מחלוקתו של אדוניוהו). ולמטה פסוק כ"ט למשה בזה, בזה המלה להוראת הגדולה בלי שתהיה גם משיחה ממש. וכן יען משה ה' אותי (ישעיה ס"א ח'), זאת אלישע בן שפט ממשח לכניא מחתיך (מ"א י"ט י"ו) הם לשון מושאל דרך משל, כי לא היתה גם משיחה, גם לא יתכן שיהיה הכניא נמשח, כי אין גדולתו ירושה לכניו. (ט) ומלאת יד אהרן: נראה עיקר החליטה הזאת כי הנא לכהן היה בא לפני האל בידים מלאות מחסה, כענין התנופה; וכיוצא בזה ומי מחנכב למלאות ידו היום לה' (ד"ה ח' כ"ט ה'), וכן כאן ושמת הכל על כפי אהרן, וי"ע.

הוּא: (מ) וְאֶת־הָאֵיל הָאֶחָד תִּקַּח וְסָמְכוּ
 אֶהֱרֵן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאֵיל: (מא)
 וְשַׁחֲטָה אֶת־הָאֵיל וְלִקַּחְתָּ אֶת־דָּמּוֹ וּזְרַקְתָּ
 עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (מב) וְאֶת־הָאֵיל תִּנְתַּח
 לְנִתְחָיו וְרַחֲצֵתָ קַרְבּוֹ וּכְרַעְיוֹ וְנִתַּח עַל־
 נִתְחָיו וְעַל־רֹאשׁוֹ: (מג) וְהִקְטַרְתָּ אֶת־כָּל־
 הָאֵיל הַמִּזְבֵּחַה עֲלֶיהָ הוּא לִיהוָה רִיחַ נִיחֹחַ
 אִשָּׁה לִיהוָה הוּא: הַמִּשִּׁי (מד) וְלִקַּחְתָּ אֶת־הָאֵיל
 הַשֵּׁנִי וְסָמַךְ אֶהֱרֵן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ
 הָאֵיל: (מה) וְשַׁחֲטָה אֶת־הָאֵיל וְלִקַּחְתָּ מִדָּמּוֹ

ESODO XXIX

del cui sangue dovevano farsi aspersioni sulle prominente del-
 l'altare]. (15) E piglierai uno dei montoni, ed Aronne e i suoi
 figli imporranno le loro mani sul capo del montone. (16) E
 scannerai il montone, e prenderai il suo sangue, e lo spar-
 gerai sull'altare, all'intorno. (17) E taglierai il montone nei
 suoi quarti, e ne laverai le interiora e le gambe e le porrai
 presso ai suoi quarti ed al suo capo. (18) E arderai tutt'il
 montone sull'altare, esso è un olocausto ad onore del Signore;
 odore propiziatore, sacrificio da ardersi al Signore egli è.
 (19) E prenderai l'altro montone, ed Aronne e i figli suoi
 imporranno le loro mani sul capo del montone. (20) E scan-

וְנִתְּתָהּ עַל־תְּנוּךְ אֵזֶן אֶהְרֹן וְעַל־תְּנוּךְ אֵזֶן
 בְּנָיו הַיְמָנִית וְעַל־בִּהֶן יָדָם הַיְמָנִית וְעַל־בִּהֶן
 רִגְלָם הַיְמָנִית וַיִּרְקַת אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ
 סָבִיב: (כא) וְלָקַחְתָּ מִן־הַדָּם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ
 וּמִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְהִזִּיתָ עַל־אֶהְרֹן וְעַל־בְּנָדָיו
 וְעַל־בְּנָיו וְעַל־בְּנָדָיו בְּנָיו אֹתוֹ וְקָרַשׁ הוּא
 וּבְנָדָיו וּבְנָיו וּבְנָדָיו בְּנָיו אֹתוֹ: (כב) וְלָקַחְתָּ
 מִן־הָאֵיל הַחֵלֶב וְהָאֵלֶּיָה וְאֶת־הַחֵלֶב וְ
 הַמִּכְסָּה אֶת־הַקָּרֵב וְאֶת יִתְרַת הַכֹּהֵן וְאֶת
 שְׁתֵּי הַכֹּהֲלִית וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן וְאֶת

GENESI XXIX

nerai il montone, e prenderai del suo sangue, e ne metterai sulla sommità dell'orecchia destra d'Aronne e su quella dei figli suoi, e sul pollice della loro mano destra, e sul pollice del loro piede destro; e spargerai il (rimanente del) sangue sull'altare, all'intorno. (21) E piglierai del sangue ch'è sull'altare, e dell'olio di unzione, e ne spruzzerai sopra Aronne e sui suoi abiti, come pure sui suoi figli e sugli abiti loro; e così resterà consacrato egli, come pure i suoi abiti, e con lui i figli suoi e gli abiti dei figli suoi. (22) E prenderai del

(יד) הַמִּזְבֵּחַ: ע' ויקרא ד'. (כב) כי איל מלואים הוא: לפיכך תקח גם שוק הימין להקטיר עם האמורים שלא מנאכו הקטרה בשוק הימין עם האמורים אלא זו בלבד,

שֹׁק הַיָּמִין כִּי אֵיל מְלֵאִים הוּא: (כז) וּכְכַר לֶחֶם
 אַחַת וַחֲלֹת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וּרְקִיק אֶחָד
 מִסַּל המִצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה: (כח) וְשִׁמְתָּ
 הַכֹּל עַל כַּפֵּי אֹהֶרֶן גַּעַל כַּפֵּי בָנָיו וְהִנַּפְתָּ
 אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: (כט) וּלְקַחְתָּ אֹתָם
 מִיָּדָם וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחַ עַל־הָעֹלָה לְרִיחַ
 נִיחוּחַ לִפְנֵי יְהוָה אִשָּׁה הוּא לִיהוָה: (ל)
 וּלְקַחְתָּ אֶת־הַחֹזֶה מֵאֵיל הַמְּלֵאִים אֲשֶׁר
 לְאֹהֶרֶן וְהִנַּפְתָּ אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה
 לָךְ לְמִנְחָה: (לא) וְקִדְשְׁתָּ אֶת יְחִזֵּה הַתְּנוּפָה
 וְאֵת שֹׁק הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הוֹנֵף וְאֲשֶׁר הוֹרֵם
 מֵאֵיל הַמְּלֵאִים מֵאֲשֶׁר לְאֹהֶרֶן וּמֵאֲשֶׁר
 לְבָנָיו: (לב) וְהָיָה לְאֹהֶרֶן וּלְבָנָיו לְחֶק־עוֹלָם
 מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי תְרוּמָה הוּא וְתְרוּמָה

עיין ר"ש. (כז) התנופה היא הגבהה והולכה והובאה, כי הכהן היה מקבל מיד מביאי
 הקרבן ויגביה ויוליך ומביא לביתן שהדבר יולא מרשות הבעלים לרשות גבוהה, וכן אהרן
 קבל את הלויים שהיו כזבובים לה' ואת בני ישראל והניף אותם (במדבר ח' י"א וכ"א),
 וכן בכל השלישים המקריב את זבח שלמיו לה' ידיו תביאוינה את אשי ה' את החלב על
 החזה יביאנו, את החזה להניף אותו תנופה לפני ה' (ויקרא ל' ז') שפירושו יביא את
 החזה כדי שעליו יטף הכהן את החלב לפני ה'. והנה החזה לא היה משמש אלא כדי

montone il sevo e la coda, ed il sevo che cuopre le interiora, e la rete ch'è sul fegato, e i due reni, e il sevo ch'è sopra di essi, e la gamba destra; perocchè egli è montone d'installazione. (23) E un tondo di pane, e una focaccia di pane coll'olio, ed una di pasta molle, (piglierai) dal paniere dei pani azzimi, esistente innanzi al Signore [cioè nell'atrio]. (24) E porrai il tutto sulle palme d'Aronne, e sulle palme de' figli suoi, e ne farai la dimenazione innanzi al Signore [atto, col quale il sacerdote riceveva dall'oblatoe l'oggetto consacrato; e qui Aronne e i suoi figli erano gli oblatori, e Mosè, che gl'installava, fungeva da sacerdote]. (25) E piglierai quelle cose dalla mano loro, e le arderai sull'altare, coll'olocausto, in odore propiziatorio innanzi al Signore, egli è (ciò tutto) un sacrificio da ardersi al Signore. (26) E piglierai il petto del montone dell'installazione, appartenente ad Aronne, e ne farai la dimenazione innanzi al Signore, e ti apparterrà qual (tua) porzione. (27) E dichiarerai sacri il petto, di cui fu fatta la dimenazione, e la gamba di tributo [cioè di diritto sacerdotale, questa volta però arsa sull'altare], che furono dimenati e levati (in tributo) dal montone d'installazione d'Aronne e de' figli suoi. (28) Ed apparterranno (in avvenire, il petto e

לשטוח עליו החלבים שהיו נריכים תנופה כי היו נקטרים על המזבח, ולכן נקרא זה התנופה, והיה כאשר לכהן כמו הכל שהיו נותנים בו הבכורים. אבל השוק הוא תרומה לה' והאל נותנו לכהן, על כן נקרא שוק התרומה. ונפעם הזאת שהיא התחלת הקרבנות, ומנוק אהרן ובניו, רנה ה' שיוודע כי השוק הוא חלק נבזה, על כן נקטר גם הוא, ומזה שהיה משיש ככהן לא קבל רק המזה, והניף גם אותו וכאשר לו למכה, ולאן תנופה נאחר ג"כ להוראת ההפרשה ובתיכה לגבוה, כי כל דבר הניתן לגבוה נקרא בלשון הגבוה והרמה, כגון אשר הניף תנופת זהב (למטה ל"ה כ"ב), לכל תנופות בני ישראל (במדבר י"ח י"א); ועיין מה שכתבתי בדברים י"ו י' ושם נדפס בטעות מלה יוכית, ונ"ל מלה רומית. (בו) וקדשת: לדורות, עיין רש"י, א"כ וקדשת אינו

יְהִיָּה מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלֵמִיהֶם
 תְּרוֹמַתָּם לַיהוָה: (כט) וּבְגָדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר
 לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו אַחֲרָיו לְמִשְׁחָה בָהֶם
 וּלְמִלְאֲכָם אֶת־יָדָם: (ל) שִׁבְעַת יָמִים יִלְבָּשׁוּם
 הַכֹּהֵן תַּחֲתָיו מִבְּגָדֵי אֲשֶׁר יָבֵא אֶל־אֹהֶל
 מוֹעֵד לְשֵׁרֶת בְּקֹדֶשׁ: (לא) וְאֵת אֵיל הַמִּלֻּאִים
 תִּקַּח וּבִשְׁלַת אֶת־בִּשְׂרוֹ בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ: (לב)
 וְאָכַל אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־בִּשְׂרֵי הָאֵיל וְאֶת־
 הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בַּסֶּל פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (לג) וְאָכְלוּ
 אֹתָם אֲשֶׁר כִּפֹּר בָּהֶם לְמִלְאֲ אֶת־יָדָם לְקֹדֶשׁ
 אֹתָם וְזָר לֹא־יֹאכַל כִּי־קֹדֶשׁ הֵם: (לד) וְאִם־
 יוֹתֵר מִבִּשְׂרֵי הַמִּלֻּאִים וּמִן־הַלֶּחֶם עַד־הַבֶּקֶר
 וְשִׂרְפַת אֶת־הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֹאכַל כִּי־קֹדֶשׁ
 הוּא: (לה) וְעָשִׂיתָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כְּכַהֵן כָּכָל
 אֲשֶׁר־צִוִּיתִי אֹתְכֶם שִׁבְעַת יָמִים תְּמַלֵּא יָדָם:
 (לו) וּפֶר חֲטָאת תַּעֲשֶׂה לְיוֹם עַל־הַכֹּפְרִים

דבק עם מזיל המלואים, וראוי האחזקו לבוא במלת התרומה, ועלות אשר הוכף ואשר
 כורס דבקות עם מזיל המלואים, הקזה והשוק שנפעם הזאת הוכף והורס מזיל המלואים

la gamba destra) ad Aronne, ed a'suoi figli, qual diritto perpetuo, (da percepire) dai figli d'Israel, poichè sono un (sacro) tributo. Saranno un tributo dei figli d'Israel, (da prelevarsi) dai loro sacrifici di contentezza, la parte (cioè) che avranno a prelevarne pel Signore. (29) Gli abiti sacri poi d'Aronne apparterranno a'suoi figli, dopo di lui, per venire con quelli investiti della loro dignità, e con quelli ricevere la loro installazione. (30) Per sette giorni gl'indosserà quel de'suoi figliuoli che avrà ad uffiziare in luogo suo, ch'entrerà nel padiglione di congregazione a fare le sacre funzioni. (31) Prenderai poi il montone dell'installazione, e ne cucinerai la carne in luogo sacro. (32) Ed Aronne e i figli suoi mangeranno la carne del montone, ed il pane ch'è nel paniere, all'ingresso del padiglione di congregazione. (33) Essi mangeranno quelle cose, colle quali fu fatta l'espiazione per installarli, per consacrarli: ed alcun estraneo [cioè chi non è della famiglia sacerdotale] non ne mangerà, poichè cosa sacra sono. (34) E se avanzerà della carne (del sacrificio) d'installazione, o del pane, sino alla dimane; abbrucerai quell'avanzo, non si mangerà, poichè è cosa sacra. (35) Farai ad Aronne ed a'suoi figli così, il tutto come ti comandai; per sette giorni celebrerai la loro installazione. (36) Ed un toro in sacrificio di aspersione farai ciaschedun giorno, oltre alle (anzidette) espiazioni, ed aspergerai (il sangue) sull'altare, facendo espiazione per esso [cioè per mondarlo d'ogni colpa che potesse essere stata commessa nella sua costruzione, o nell'offerta dei suoi materiali], e l'uti-

לעתיד יהיו לאהרן ולבניו (אח"ס). אשר הונף ואשר הורם: שניהם הוכחו מנוסה לפני ה' כמפורש כאן ונחקקו ח' כ"ז כ"ט, ושניהם נחתו מרומה לה', השוק בקטר, והחזה היה למנה למשה שזיה מחבן נמי המלואים והיה אוכל משלפן גבוה. (ל) ר"ז היה גורם ילגשם הכהן, וכן עיקר, אבל בכ"י שנינו ונשני כ"י של רמ"בן אינו

וְחִטָּאתָ עַל-הַמִּזְבֵּחַ בַּכֶּפֶרֶךְ עָלָיו וּמִשַּׁחַת
 אֹתוֹ לְקֹדְשׁוֹ: (ל) שְׁבַעַת יָמִים תִּכְפֹּר עַל-
 הַמִּזְבֵּחַ וְקֹדְשֶׁתָּ אֹתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ
 קֹדְשִׁים כָּל-הַנִּגַּע בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ: ס שש
 וְזֶה וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל-הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים
 בְּנֵי-שָׁנָה שְׁנַיִם לְיוֹם תָּמִיד: (מ) אֶת-הַכֶּבֶשׂ
 הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי
 תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם: (מ) וְעֶשְׂרֹן סֹלֶת בָּלוּל
 בְּשֶׁמֶן כֶּתִית רִבַּע הַהִין וְנָסֶךְ רִבִיעֵת הַהִין
 יִזֶּן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד: (מא) וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי
 תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם כַּמִּנְחַת הַבֶּקֶר וּכְנֹסֶכָהּ
 תַּעֲשֶׂה-לָּהּ לְרִיחַ נִיחֹחַ אִשָּׁה לַיהוָה: (מב)
 עַל־תָּ תָּמִיד לְדַרְתֵיכֶם פֶּתַח אֹהֶל-מוֹעֵד לִפְנֵי
 יְהוָה אֲשֶׁר אֹמֵר לָכֶם שָׁמָּה לְדַבֵּר אֵלַיִךְ
 שָׁם: (מג) וְנִעַדְתִּי שָׁמָּה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדָּשׁ
 בְּכִבְדִּי: (מד) וְקֹדְשֶׁתִי אֶת-אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת-
 הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת-אֹהֶרֶן וְאֶת-בָּנָיו אֶקְדָּשׁ לְבָהֶן
 לִי: (מה) וְשִׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיִיתִי

gerai per consacrarlo. (37) Per sette giorni farai espiazione per l'altare, e (così) lo consacrerai, e l'altare diverrà cosa santissima, tutto ciò che toccherà l'altare diventerà sacro. (38) E quest'è ciò che farai sull'altare: agnelli nati entro l'anno, due per giorno cotidianamente. (39) Un agnello farai la mattina, e l'altro agnello farai verso sera. (40) Con un decimo (di efà) di fior di farina, intriso con olio vergine, un quarto di Hin, ed il libamento d'un quarto di Hin di vino, per un agnello. (41) Ed il secondo agnello farai verso sera, accompagnandolo dell'offerta farinacea e della libazione, come quello della mattina, in odore propiziatario, sacrificio da ardersi al Signore. (42) Olocausto quotidiano per tutte l'età avvenire, (da farsi) all'ingresso del padiglione di congregazione, davanti al Signore, dove io mi congregherò a voi, per ivi parlare a te. (43) Io mi congregherò ivi ai figli d'Israel, e (quel luogo) acquisterà santità per la mia gloriosa presenza. (44) Io santificherò il padiglione di congregazione e l'altare, ed Aronne e i figli suoi santificherò ad essere sacerdoti a me. (45) Ed avrò sede in mezzo ai figli d'Israel, e sarò il loro Dio [tutelare]. (46) E conosceranno ch'io, il Signore, sono il loro Dio, che li trasse dalla terra d'Egitto, per aver sede fra di loro. Son io il Signore, Iddio loro.

ונבאחת אין נראה שיהיה הכהן כמו המכהן, אך הוא מקרא קרה, הכהן אשר יקום תחתיו, כמו שהוא בתרגום ירושלמי. (לך) יקראש: עיין למטה ל' כ"ט בר"ש ורא"ב. והנה רז"ל חילקו בין ראוי לשאינו ראוי, שהמזבח וכן כל בלי שרת מקדשין כל מה שנוגע בהם אם דבר הראוי להיות קדש, לא אם אינו ראוי. ור"ל כי אף מה שאינו ראוי להיות קדש כיון שנוגע בכלי שרת הרי הוא אסור בהנאה לזרים. (מצא) תעשה לה: לה חזר לעולם הנזכרת אח"כ (עולת תמיד לזרותיכם).

לָהֶם לְאֱלֹהִים: (מ) וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 לְשֹׁכְנֵי בְּתוֹכְכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: פ שבע

ל

(א) וַעֲשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקָּטָר קָטָרֶת עֵצֵי שִׁטִּים
 תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ: (ב) אֵמָה אָרְכּוּ וְאֵמָה רָחְבוּ
 רְבֹועַ יְהִיָּה וְאִמְתִּים קָמְתוּ מִמֶּנּוּ קִרְנֹתָיו:
 (ג) וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אֶת־גִּגּוֹ וְאֶת־
 קִירָתוֹ סָבִיב וְאֶת־קִרְנֹתָיו וְעֲשִׂיתָ לוֹ זָרָזָב
 סָבִיב: (ד) וּשְׁתִּי טַבַּעַת זָהָב תַּעֲשֶׂה־לוֹ
 מִתַּחַת לְזָרוֹ עַל שְׁתֵּי צְלַעֹתָיו תַּעֲשֶׂה עַל־
 שְׁנֵי צַדָּיו וְהָיָה לְבָתִּים לְבָדִים לְשֵׂאת אֹתוֹ
 בַּהֶמָּה: (ה) וְעֲשִׂיתָ אֶת־הַבָּדִים עֵצֵי שִׁטִּים
 וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב: (ו) וְנִתְתָּה אֹתוֹ לִפְנֵי
 הַפֹּרְכֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן הָעֵדֻת לִפְנֵי הַכְּפֹרֶת
 אֲשֶׁר עַל־הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֹנֵק לָךְ שָׁמְרָה:

XXX

(1) E farai un altare, da ardervi il profumo: di legna d'acacia lo farai. (2) Un braccio (sarà) la sua lunghezza ed un braccio la sua larghezza, quadrato sarà, e due braccia la sua altezza: ed avrà le sue prominente, da esso (inseparabili). (3) E lo coprirai d'oro puro, il suo piano superiore, le sue pareti tutt'attorno, e le sue prominente; e gli farai una cornice d'oro intorno. (4) E due anella d'oro gli farai al di sotto della sua cornice, ai due suoi lati, (due cioè ne) farai da ambe le parti; onde passarvi le stanghe, colle quali portarlo. (5) E farai le stanghe di legna d'acacia, e le coprirai d'oro. (6) E lo collocherai davanti alla portiera, che sovrasta all'arca della

(ד) על שתי צלעותיו תעשה על שני צדיו: היום כ"ה תמוז תר"ט כ"ל
 שהכוונה שמים שהן ארבע, שתי טבעות על שתי צלעותיו, אך לא שמים בין הכל, אלא
 שמים מכל צד, כמו שהיה בארון ובשלחן ובמזבח העולה, כי חלצי טבעות אחת מכאן
 ואחת מכאן (כמו שפירש ר"י בכור שור) לא היה ככונן לשאת אותו, כי יהיה מתמוטט
 וזודעזע, וזה שלא נכתב בהדיא ארבע טבעות, אינו אלא לאסנת החלוק, ע"ד מהג
 ל"הק לכפול הענין בחלות שוכות. הלא תראה כי בכל אחד משלשה כלים שזכרו בהם
 דמים הלשון משונה תמיד, בארון כתוב (כ"ה י"ב) ונקת לו וכו' ושתי טבעות על צלעו
 האחת ושתי טבעות תרי, ובשלחן כתוב (כה כ"ו) ועשית לו ארבע טבעות זהב ונתת
 את הטבעות על ארבע הפאות תרי, ובמזבח העולה (כ"ז ד') כתוב ועשית על הרשת ארבע
 טבעות נחשת על ארבע קטותיו, וא"כ כתוב והיו הנדים על שתי צלעות המזבח, וכאן
 במזבח הקטורה שנה ג"כ נלשטו ואמר שתי טבעות, ולא אמר ארבע טבעות, אבל בירש
 שהיינה על שתי צלעותיו כלשון הנאמר במזבח העולה, ואם היו הטבעות ד' ולא ב',
 אזר ופירש על שני צדיו, כל' ב' מכל צד. אח"כ מלאתי שכן היא ג"כ דעת דון יצחק,
 שהיו שם ד' טבעות, אלא שהוא אומר שהיו על הויות, הם אפשר, אבל אין ספק
 כי צלעותיו אינן זוויותיו, ואולי המתרגם נהר לתרגם זוויותיה, כי היה הענין מתחיה
 חר להזכיר הנדדים שתי פעמים חכמות, אך באמת אין מלת נלע מורה כלל על הויות.

(ו) וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹן קִטְרֹת סַמִּים בַּבֶּקֶר
 בַּבֶּקֶר בְּהִיטִיבוֹ אֶת־הַנֶּרֹת יִקְטִירָנָהּ: מַפְסָד
 (ז) וּבַהֲעֵלֹת אֶהְרֹן אֶת־הַנֶּרֹת בֵּין הָעֲרֻבִים
 יִקְטִירָנָהּ קִטְרֹת תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם:
 (ח) לֹא־תֵעָלוּ עָלָיו קִטְרֹת זָרָה וְעֹלָה וּמִנְחָה
 וְנֶסֶךְ לֹא תִסְכוּ עָלָיו: (ט) וּבִכְפַר אֶהְרֹן עַל־
 קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדָּם חֲטָאת הַכֹּפְרִים
 אַחַת בַּשָּׁנָה יִכַּפֵּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ־
 קֹדֶשִׁים הוּא לִיהוָה: פ פ פ

(יא) בִּי תִשָּׂא וְגו': כַּאֲדָם מוֹכֵה אֶת כַּסְפוֹ וְאֵת זַהָבוֹ, אוֹ כַּשֶּׁמֶלֶךְ מוֹכֵה אֶת אֲנָשׁ
 בְּנָאוֹ, קָרוֹב הַדָּבָר מֵאֵד שִׁיבֵיה בּוֹטֵחַ בַּעֲשָׂרוֹ וּבְרִבּוֹ מִיֵּלֵיו, וַיִּתְנַחֵם בְּלִבּוֹ וַיֹּאמֶר בְּכַחַ
 וַעֲנוֹם יָדֵי עֲשִׂיתִי מִיָּל, אוֹ אַעֲשֶׂה מִיָּל; וְאִזּוּ יִקְרָה עַל הָרוֹב אֵיחָפֶךְ עֲלֵי הַגִּלְגַּל וַתִּבְּוֹאֵהוּ
 שׂוֹאֵה לֹא יָדַע (כִּי אֲמוֹסִם זֶה אֶחָד מִמְּשַׁפְטֵי הַהֲשַׁנְחָה, לִפְנֵי שֶׁבַר גִּאוֹן, חֵה הַתְּאֻמֹּת
 וַחֲתֻמֹּת כֻּלָּ הַדְּוֹרוֹת, גַּם בִּיחִידִים, גַּם בְּאוֹמוֹת וּבְמַלְכִים) וַחֲזֵה נֹלְדָה כֻּלָּ הַעֲמִים
 אֲמוֹנֹת הַעִין הָרַע, וּבְרָאֵה שֶׁבַר הַתַּפְשָׁעָה הַאֲמוֹנָה הַזֹּאת בִּישְׂרָאֵל בְּדוֹרוֹת שְׂקָדִים מִתָּן
 תּוֹרָה, וְהִנֵּה לֹא רָבָה ה' לְכַטֵּל הַאֲמוֹנָה הַזֹּאת מִכֹּל, וְכֵן יִסְוֹדֶתָה עַל אֲמוֹנֹת
 הַהֲשַׁנְחָה, וְהִיא מִרְחִיקָה אֶת הָאָדָם מִבְּטוֹחַ בְּכַחוֹ וְהוֹנֵו, וְחֵה עֵינֶךָ כֹּל הַתּוֹרָה כֻּלָּה
 לִפְיֶךָ מַה עֲשֶׂה? מַה שִּׁמְנוֹ בַּעַת הַיּוֹם, בַּתְּחִלָּת הַיּוֹם לְגוֹ אֶחָד, וַאֲשֵׁנּוּ כּוֹפֵר נִקְעַ
 לְגִלְגַּלֹּת וַיִּתֵּן הַכֶּסֶף הַהוּא עַל עֲבֹדַת אֶהֱל מוֹעֵד, לִזְכְּרוֹן לִפְנֵי ה' לְכַפֵּר עַל כַּפְשׁוֹמִיָּסִם,
 בְּאוֹפֶן שְׁמַהִיּוֹם הַהוּא וְהַלָּאֵה יוֹכֵלוּ לְהַמְנוֹת בְּלִי שִׁירָאוֹ מִעֵין הָרַע, כִּי הַחֲשָׁבֵן הַעֲשִׂי
 מִכֶּסֶף הַכֹּפְרִים הוּא יִכַּפֵּר עֲלֵיהֶם. וְהִנֵּה אֲמַר כִּי תִשָּׂא וְגו' וַתִּבְּוֹ אִישׁ כּוֹפֵר נִפְשׁוֹ
 זָכוֹ וְכו', וַחֲשִׁמְעוֹת הַדְּבָרִים הַיּוֹם שֶׁזֶה דָּבָר הַנוֹבֵא גַם לְחַרְוֹתָ, שֶׁכֵּן זֶמַן שִׁמְנוֹ וְלֹא
 יִתְנוּ כּוֹפֵר יֵהִי בְּהֵם נֶגֶף; אֲנִל בְּסוֹף הַעֲנִין אֲמַר וַלְקַחֵת אֶת כֶּסֶף הַכֹּפְרִים מִיֵּהֵת

Legge, dirimpetto al coperchio ch'è sopra la Legge, dov'io mi congregherò a te. (7) Ed Aronne arderà sopra di quello il profumo aromatico; di mattina in mattina, quando egli pulisce i lumi, lo arderà. (8) Come pure quando Aronne accende i lumi verso notte, lo arderà. Profumo quotidiano innanzi al Signore, per tutte l'età avvenire (9) Non arderete sopra di esso (altare) alcun profumo estraneo, nè olocausto, nè offerta farinacea, nè vi farete sopra alcuna libazione. (10) Ed Aronne farà l'espiazione sulle sue prominenze una volta l'anno. Del sangue del sacrificio di aspersione (del giorno) dell'espiazione, una volta l'anno, espierà sovra di esso, in tutte l'età avvenire. Cosa santissima al Signore egli è (quell'altare).

בני ישראל ונתת אותם על עבודת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני ה' לכפר על נפשתיכם, הורה בזה שהכסף-ההוא יעמוד לזכרון לפני ה' לדורות הנאים ולא ינטרכו עוד לכופר, כי אע"פ שהנמוכים נריכים לכופר הנה המשכן העשוי בכסף הכפורה הוא יכפר עליהם, ולפי זה כי תשא אינה מורה אלא לאותה עשה בלבד, כדעת דון יצחק; רק צאת לא אסכים עמו, בזה שאמר שהיה עיקר הטווי הזה למען אכופ הכסף הנריך לעבודת המשכן, כי אחרוב שזולת התחבולה הזאת היו ערבים להביא כסף הרבה יותר מדי המלאכה, כמו שהביאו מן הזהב והאזנים ומכל שאר המינים, אבל עיקר המכוון במורה הזאת היה כדי שיהיה גם תרומה אחת שישו בזה העשיר והעני, ושמן התרומה ההיא יעשו האדנים שעליהן המשכן והפרכת עומדים, באופן שלא יוכל העשיר לומר לעני תלמי גדול במקדש יותר מןך (כמו שכתבו חכמי התוספות בס' דעת זקנים); אחת שנית כדי להקליט אחת העין הרע כשימנו לנורך כי המשכן העומד על אותו הכסף שכתבו איש כופר נפשו יכפר עליהם, וכן מלאנו כי כמה פעמים אחר זה התפקדו בני ישראל ולא נזכר שנתנו כופר, ולא היה בהם נגף. וכל זה אמנם כשימנו לנורך, אבל אם היו נמנים שלא לנורך ורק מפני גאות המושל, אז יתכן שיכנס מקרה רע לעונש הגאווה ולפי דרכי ההשגחה העליונה; וכן אמרו במדרש תנחומא כל זמן שמינו ישראל לנורך לא חסרו, שלא לנורך חסרו, והנה דוד בסוף ימיו התאוה תאוה לדעת מספר מפקד העם, ולא היה זה לנורך, כי לא עשה עוד מלחמה, רק דרך גאות וגאון, ולכן פחד יואב פן יהיה קלף ממת ה', והיה דבר המלך נחשב בעיניו, וגם ה' שלא בגוף בעם. ובאותה עשה כתעורר דוד להקים בית לה' שיהיה מכפר על ישראל, והתנדב והכין בכל כמו זהב וכסף וכתשת וברזל ועצים ואבן יקרה ואבני שיש, ושאל ג"כ מהקהל כלו שיתנדבו גם הם, ומיד התנדבו בלב שלם כדנה גדולה,

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>